

วิธีดำเนินการวิจัย

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานครที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีการศึกษา 2518 วิทยาลัยครูเหล่านี้ได้แก่ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูสวนสุนันทา วิทยาลัยครูพระนคร และวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยดงกรณ

นักศึกษาที่คัดเป็นกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้นำ และไม่เป็นผู้นำ รวมทั้งสิ้น 240 คน ได้จากการสุ่มและให้จำนวนผู้นำเป็นสัดส่วนกับจำนวนผู้ไม่เป็นผู้นำ ดังนี้คือ

ผู้นำระดับ ป.กศ. ชาย 20 คน

ผู้นำระดับ ป.กศ. หญิง 20 คน

ผู้นำระดับ ป.กศ. สูง ชาย 20 คน

ผู้นำระดับ ป.กศ. สูง หญิง 20 คน

ไม่เป็นผู้นำระดับ ป.กศ. ชาย 40 คน

ไม่เป็นผู้นำระดับ ป.กศ. หญิง 40 คน

ไม่เป็นผู้นำระดับ ป.กศ. สูง ชาย 40 คน

ไม่เป็นผู้นำระดับ ป.กศ. สูง หญิง 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ (The leadership Ability Evaluation) สร้างโดย รัสเซล เอ็น. คาสเซิล (Russel N. Cassel) และ เอ็ดเวิร์ด เจ. สแตนนิค (Edward J. Stanick) ในปี ค.ศ. 1961 ประเมิน

ความสามารถในการ เป็นผู้นำจากการตัดสินใจ โดยสร้างสถานการณ์สมมุติขึ้น ให้บุคคลเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งถ้าเขาเป็นผู้นำและตกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว เขาจะตัดสินใจเลือกกระทำวิธีใด เพื่อที่จะทำให้เขามีอิทธิพลที่สุด หรือแก้ปัญหาได้ดีที่สุด และบรรลุลตามเป้าหมายที่เขาตั้งไว้

แบบประเมินความสามารถในการ เป็นผู้นำฉบับนี้ประกอบด้วยสถานการณ์สมมุติ 48 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ แต่ละคำตอบจะแสดงถึงลักษณะความเป็นผู้นำแบบใดแบบหนึ่ง ลักษณะความเป็นผู้นำทั้ง 4 แบบนี้ ได้แก่¹

1. ลักษณะความเป็นผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez - Faire) เป็นลักษณะที่ผู้นำให้เสรีภาพแก่สมาชิกทุกคนในกลุ่มอย่างกว้างขวาง การตัดสินใจต่างคนต่างทำไม่ขึ้นแก่กัน ผู้นำไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่ม ขาดความสนใจต่องาน เป็นกลุ่มที่ขาดระเบียบกฎเกณฑ์
2. ลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic - Cooperative) เป็นลักษณะที่ผู้นำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อวางแผน หรือกระทำการใด ๆ หน้าที่ของกลุ่มถือว่าสำคัญ มีการประชุมปรึกษาหารืออย่างต่อเนื่อง และคำนึงถึงความร่วมมือกันปฏิบัติงาน ผู้นำแสดงตนเป็นทั้งผู้นำและสมาชิกในกลุ่ม สามารถเข้าถึงความต้องการของสมาชิก
3. ลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัตนิยม-ก้าวร้าว (Autocratic - Aggressive) เป็นลักษณะที่ผู้นำใช้การตัดสินใจในการวางแผนหรือนโยบายต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่ให้สมาชิกมีส่วนร่วม ผู้นำถืออำนาจเป็นใหญ่และแสดงออกในทางก้าวร้าว มีการควบคุมสมาชิกในกลุ่มเป็นอย่างมาก

¹Russel N. Cassel, and Edward J. Stanick, Manual, The Leadership Ability Evaluation (California: Western Psychological Service, 1962), pp. 2-10

4. ลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัทนนิยม-ยอมตาม (Autocratic-Submissive) เป็นลักษณะที่ผู้นำใช้การตัดสินใจของตนเองโดยยอมรับฟังคำแนะนำจากบุคคลอื่นที่ตนเห็นว่ามีความสามารถกว่า หรือผู้ที่ตนเคารพนับถือ แทนบุคคลเหล่านั้นมิใช่สมาชิกในกลุ่ม

แบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำฉบับนี้มีความตรงตามเนื้อเรื่อง (Content Validity) การหาความตรงกระทำโดยให้นักจิตวิทยาวิจัย (Research Psychologist)

6 คน ประเมินสถานการณ์ทั้งหมด และตัวเลือกของแต่ละสถานการณ์ ซึ่งทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าตัวเลือกเหล่านั้นแสดงลักษณะความเป็นผู้นำแบบต่าง ๆ

ผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ² ใ้ผู้นำแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำฉบับนี้ มาแปลเป็นภาษาไทยและใช้ในการวิจัยเมื่อปี พ.ศ. 2511 และหาค่าความเที่ยง

(Reliability) ของลักษณะความเป็นผู้นำทั้ง 4 แบบ ได้ 0.63 ถึง 0.88

ผู้วิจัยใ้ผู้นำแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำฉบับแปลเป็นภาษาไทยนี้มาใช้ อีกครั้งหนึ่ง โดยนำไปหาค่าความเที่ยงกับกลุ่มนักศึกษาวิทยาลัยครูระดับ ป.กศ. 60 คน ได้ ค่าความเที่ยงแบบสอบซ้ำ (Test-Retest Reliability) ของลักษณะความเป็นผู้นำแบบต่าง ๆ ดังนี้คือ

ลักษณะความเป็นผู้นำแบบเสรีนิยม 0.66

ลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชานิยม 0.76

ลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัทนนิยม-ก้าวร้าว 0.79

ลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัทนนิยม-ยอมตาม 0.70

ในการออกแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำ ใ้นักศึกษาตอบทั้ง 48 ข้อ แต่ละข้อเลือกเพียง 1 ตัว เลือกจาก 4 ตัวเลือก การทรวจคองทรวจให้คะแนน 4 ครั้ง ข้อละ 1 คะแนน นักศึกษาแต่ละคนจะมีคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำทั้ง 4 แบบ รวมคะแนนทั้ง 4 แบบ แล้วคองได้ 48 คะแนน

เกศการพิจารณระดับความเป็นผู้นำของนักศึกษา อาศัยหลักการหาช่วงความเชื่อมั่น

² ผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ, เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

ของค่าเฉลี่ยปานกลางที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 คะแนนลักษณะความเป็นผู้นำที่สูงกว่า
 ช่วงความเชื่อมั่นของค่าเฉลี่ยปานกลางนี้ ถือว่าเป็น ระดับสูง ถ้าอยู่ในช่วงนี้ถือว่าเป็น
 ระดับกลาง แต่ถ้ายูต่ำกว่าช่วงนี้ถือว่าเป็น ระดับต่ำ ดังนั้นระดับความเป็นผู้นำแบ่งเป็น
 3 ระดับ คือ

1. ระดับต่ำ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำซึ่งต่ำกว่าช่วง
 ความเชื่อมั่นของค่าเฉลี่ยปานกลางที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
2. ระดับกลาง หมายถึง ค่าเฉลี่ย ของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำซึ่งอยู่ในช่วง
 ความเชื่อมั่นของค่าเฉลี่ยปานกลาง ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
3. ระดับสูง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำซึ่งสูงกว่าช่วง
 ความเชื่อมั่นของค่าเฉลี่ยปานกลางที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำไปให้นักศึกษาวิทยาลัยครุทอง
 เนื่องจากไม่สามารถให้กลุ่มตัวอย่างทำพร้อมกันได้ จึงให้ท่านออกเวลาเรียน และให้นักศึกษา
 นำกลับมากลับคืนกับอาจารย์ที่ให้ความช่วยเหลือในคานกลุ่มตัวอย่าง แบบประเมินความสามารถใน
 การเป็นผู้นำที่ส่งไปทั้งหมด 300 ชุด ซึ่งมากกว่าจำนวนที่ต้องการ เมื่อครบกำหนดไปรับกลับ
 ได้คืนทั้งสิ้น 245 ชุด คิดเป็นร้อยละ 81.66 ของจำนวนทั้งหมด เมื่อนำมาตรวจพบว่า
 ค่าคอบบางฉบับไม่สมบูรณ์ จึงคัดออก เหลือฉบับที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูล 235 ฉบับ ได้
 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ข้อมูลไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละเขต
จำแนกตามประเภทนักศึกษา เพศ และระดับหลักสูตร

ระดับหลักสูตร	เพศ	ประเภทนักศึกษา		รวม
		ผู้นำ	ไม่ เป็นผู้นำ	
ป.กศ.	ชาย	23	41	128
	หญิง	15	49	
ป.กศ. สูง	ชาย	21	24	107
	หญิง	16	46	
รวม	ชาย	44	65	109
	หญิง	31	95	126
	ทั้งหมด	75	160	235

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ค้ังนี้
 ค่แนนจากแบบประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำทั้งหมดได้ถูกนำมาวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)³ ของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษา
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมี 3 ตัวประกอบ ชนิดที่มีความถี่ของข้อมูลในแต่ละเซลล์ไม่เท่ากัน (2x2x2 Factorial Design Unequal Cell Frequency) ด้วยวิธีวิเคราะห์แบบไม่ถ่วงน้ำหนักค่าเฉลี่ย (Unweighted - mean Analysis)⁴ เพื่อทดสอบความแตกต่างของลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาจำแนกตามประเภทนักศึกษา เพศ และระดับหลักสูตร

เมื่อการทดสอบมีปฏิกริยารวม (Interaction) ระหว่างตัวประกอบคู่ใดหรือทั้งสามตัวประกอบก็ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวประกอบย่อย (Simple main Effects)⁵

3. ทดสอบความแตกต่างของการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของนักศึกษาจำแนกตามประเภทนักศึกษา เพศ และระดับหลักสูตรด้วยวิธีการเช่นเดียวกับในข้อ 2.

³George A. Ferguson, Statistical Analysis in Psychology and Education ("McGraw-Hill Series in Psychology," New York: McGraw-Hill Book Company, 1966), pp. 67 - 72.

⁴C. Mitchell Dayton, Design of Educational Experiments (New York: McGraw-Hill Book Company, 1970), pp. 114 - 122.

⁵B.J. Winer, Statistical Principles in Experimental Design (New York: McGraw-Hill, Inc., 1962), pp. 446 - 462.

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำแต่ละแบบ โดยใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)⁶
5. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance)⁷ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาจำแนกตามวิทยาลัยครุ และถ้าความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญจะใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เป็นคู่ ๆ โดยใช้การทดสอบนิวแมน-คูเอล (Newman-Kuels Test)⁸
6. ทดสอบความเป็นอิสระของลักษณะความเป็นผู้นำกับประเภทนักศึกษา เพศ และระดับหลักสูตร โดยการทดสอบ ไคสแควร์ (χ^2 -test)⁹
7. คำนวณหาช่วงความเชื่อมั่นของค่าเฉลี่ยปานกลางที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำแต่ละแบบ¹⁰

⁶J.P. Guilford, Fundamental Statistics in Psychology and Education (4th ed.; New York: McGraw-Hill, 1956), pp. 107 - 109.

⁷Ronald E. Walpole, Introduction to Statistics (New York: The Mcmillan Company, 1972), pp. 293 - 298.

⁸Winer, op.cit., pp. 216 - 218.

⁹Sidney Siegel, Nonparametric Statistics for the Behavioral Science (Tokyo: McGraw-Hill Kogaku, 1956), pp. 104 - 110.

¹⁰walpole, op.cit., pp:181 -184.